

Citace záznamu

Veronika Řezníčková, Zámek Velké Hoštice, vestibul, *Renesanční a manýristické štukatéřství v Čechách a na Moravě* (online databáze), <https://stuky.upce.cz/node/579>, vyhledáno 26. 4. 2024.

Zámek Velké Hoštice, vestibul

Číslo záznamu: 579

Bližší určení díla: Štuková klenební žebra vestibulu lemují vytlačované dekorativní ornamentální pásy.

Památkově chráněno, č. úskp: 32075/8-1513

Umístění: klenba vestibulu

Datec: před 1600

Velké Hoštice, zámek, klenba vestibulu (Iva Láníková, 2018)

Anotace

Zámek ve Velkých Hošticích vznikl na místě původní tvrze v letech 1550–1558 za Bartoloměje Kravařského ze Šlevic. Pozdně renesanční přestavbu pak inicioval zřejmě Jiří Macák z Ottenburku kolem roku 1600, kdy vznikla také štuková výzdoba vestibulu. Dekorativní pásy s pobíjeným ornamentem podél výsečí a vrcholnice připomínají klenby opavských mázhauzů, které byly patrně inspirací.

Abstract

The chateau in Velké Hoštice was built on the site of the original fortress in 1550–1558 under Bartoloměj Kravařský of Šlevice. The late Renaissance reconstruction was probably initiated by Jiří Macák of Ottenburg around 1600, when the stucco decoration of the vestibule was also created. The vault is decorated with stucco bands with a beschlagwerk motif.

Kraj	Okres	Obec	Katastr
Moravskoslezský kraj	Opava (okres)	Velké Hoštice	Velké Hoštice
Ulice, čp. / č. o.		GPS	
Zámecká 197		49.9333002, 17.9723647	

Technika štku	Materiálová skladba	Povrchové úpravy	Původnost
vytlačovaný štuk		monochromie	

Uměleckohistorický popis

Zámek ve velkých Hošticích vznikl na místě původní tvrze, na jejímž místě nechal roku 1550 Bartoloměj Kravařský ze Šlevic zbudovat své panské sídlo. Deset let nato ovšem umírá, čímž končí první stavební etapa, a po vdově Mandaleně z Fulštejna pak v 70. letech 16. století zdědila hoštický majetek jejich dcera Bohunka, jež se roku 1577 provdala za Jana Skrbenského z Hříště. Po nich získává Hoštice začátkem 80. let 16. století opavský původně měšťanský rod Macáků, kteří zahájili další fázi stavebních úprav. O prestiži rodu vypovídá skutečnost, že jeho členové mají své náhrobníky v předním opavském chrámu, a to v katedrále Nanebevzetí Panny Marie. Daniel Macák, zastávající funkci purkmistra, byl roku 1580 povýšen do šlechtického stavu, přičemž získal přídomek z Ottenburku (Kouřilová – Augustínková 2016, s. 24–26). Taková událost jistě podnítila nutnost reprezentace a s ní spojenou stavební aktivitu. Přestavba proběhla až kolem roku 1600, kdy Daniel Macák umírá a panství dědí jeho syn Jiří, respektive podle dendrochronologického datování stropních trámů k ní došlo v letech 1597–1599 (Kouřilová – Augustínková 2016, s. 41). Právě Jiří je pokládán za realizátora rekonstrukce zámku, jenž také nechal vyzdobit vstupní síň štukem (Kouřilová – Augustínková 2016, s. 44). Ačkoliv byl Macákům jejich majetek zkonfiskován kvůli inklinaci k luteránství, již roku 1630 jim byl navrácen. Panství následně vystřídal několik majitelů, z nichž měl nejzásadnější vliv na podobu zámku až Ignác Dominik hrabě Chorynský (1729–1792), jenž inicioval zásadní přestavbu sídla (Kouřilová – Augustínková 2016, s. 27–29). Hlavní budovou zámku je dvoupatrové východní křídlo podélného půdorysu, na které kolmo navazuje jednopatrové křídlo západní. Přízemí si zachovalo svou původní dispozici, včetně vstupní síně, jež představuje klíčový komunikační prostor. Umožňuje vstup jak do tří přiléhajících místností, tak i do západního traktu a prvního patra. Síň má valenou klenbu s koutovými výsečemi a ty jsou lemovány trojicí štukových prutů se záseky připomínajícími provazec a perlovec. Podél nich zdobí klenbu pásy s pobíjeným ornamentem (typickým pro období kolem roku 1600), mírně zapuštěné do omítky. Takto komponovaná žebra také zvýrazňují vrcholnici klenby a spojují ji s hroty jednotlivých výsečí. Vestibul je svou dispozicí i výzdobou velmi blízký sáním opavských měšťanských domů, o nichž pojednává Haničák (Ondřej Haničák, *Renesanční domy moravsko-slezského pomezí. Příspěvek k poznání typologie a formálních aspektů měšťanské obytné architektury 16. a 17. století*, Opava 2015.). Jiří Macák sám vlastnil dům na Horním náměstí v Opavě, inspiraci zdejšími mázhauzy tak lze předpokládat.

Historické zásahy / opravy

Štuková dekorace byla odkryta a rehabilitována při rekonstrukci v 70. letech 20. století.

Literatura

Dana Kouřilová – Lucie Augustinková, *Proměny zámku ve Velkých Hošticích*, Ostrava 2016.

Vilém Plaček – Magda Plačková, *Velké Hoštice 1222–2012*, Velké Hoštice 2012.

Vincenc Prasek, *Historická topografie země Opavské, Vlastivěda Slezska II*, Opava 1889, s. 234.

Autoři záznamu

Veronika Řezníčková

Datum poslední změny

4.2.2024

Fotodokumentace současného stavu

Velké Hoštice, zámek, vstupní síň, pohled od vstupu (Iva Lániková, 2018)

Velké Hoštice, zámek, vstupní síň, pohled od schodiště (Iva Lániková, 2018)

Velké Hoštice, zámek, vstupní síň, pohled na klenbu (Iva Lániková, 2018)

Velké Hoštice, zámek, vstupní síň, detail klenby (Iva Lániková, 2018)

Velké Hoštice, zámek, jihovýchodní průčelí (Iva Lániková, 2018)